

HVORDAN MØTE VANSKELIGE BIBELTEKSTER?

MARK 2:25-26

"Har dere aldri lest hva David gjorde den gang han var i nød og både han og mennene hans sultet? Han gikk inn i Guds hus, den gang Abjatar var øversteprest, og spiste skuebrødene, som ingen andre enn prestene har lov til å spise. Han ga også til dem som var med ham."

1 SAM 21:1-6

David dro nå til presten Ahimelek i Nob. Da kom Ahimelek ham skjelvende i møte... "Har du noe mat for hånden? La meg få fem brød eller det som finnes her." Presten sa til David: "Vanlig brød har jeg ikke, men hellig brød kan du få - bare mennene dine har holdt seg borte fra kvinner..." Så ga presten ham hellig brød. For det fantes ikke annet brød enn skuebrødene som var tatt bort fra stedet foran Herrens ansikt. De var blitt byttet ut med ferske brød den samme dagen.

I started thinking about it, considering all the work I had put into the paper, realizing that I had had to do some pretty fancy exegetical footwork to get around the problem, and that my solution was in fact a bit of a stretch. I finally concluded, “Hmm... maybe Mark did make a mistake.” Once I made that admission, the floodgates opened. For if there could be one little, picayune mistake in Mark 2, maybe there could be mistakes in other places as well.”

Bart Ehrman (Misquoting Jesus s. 9)

HVORDAN GÅR VI FRAM?

LES NØYE!

MARK 2:25-26

"Har dere aldri lest hva David gjorde den gang han var i nød og både han og mennene hans sultet? Han gikk inn i Guds hus, den gang Abjatar var øversteprest, og spiste skuebrødene, som ingen andre enn prestene har lov til å spise. Han ga også til dem som var med ham."

1 SAM 21:1-6

David dro nå til presten Ahimelek i Nob. Da kom Ahimelek ham skjelvende i møte... "Har du noe mat for hånden? La meg få fem brød eller det som finnes her." Presten sa til David: "Vanlig brød har jeg ikke, men hellig brød kan du få - bare mennene dine har holdt seg borte fra kvinner..." Så ga presten ham hellig brød. For det fantes ikke annet brød enn skuebrødene som var tatt bort fra stedet foran Herrens ansikt. De var blitt byttet ut med ferske brød den samme dagen.

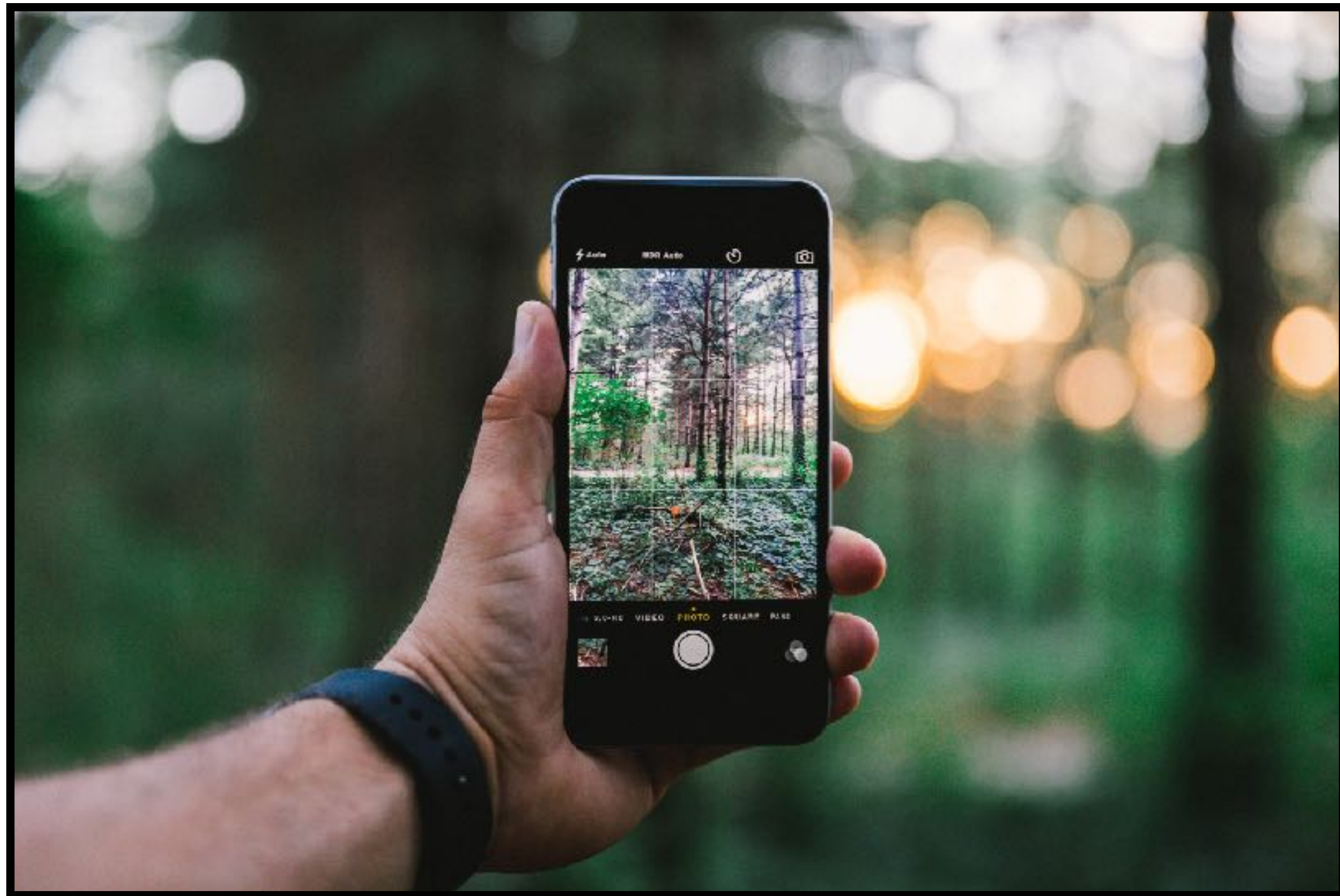
LES NØYE!

- ▶ 1 Sam 21 bruker ikke tittelen "øversteprest", bare "prest".
- ▶ Kanskje ikke så mye hjelp...

2

HVA ER KONTEKSTEN?

- ▶ Abatjar var sønn av Ahimelek og var også prest. Likevel faren som var øversteprest.
- ▶ I neste kapittel blir Ahimelek drept. Alle sønnene hans blir også drept - unntatt Abjatar.
- ▶ Abjatar ble altså øversteprest kort tid etter.
- ▶ Han ble også en mer kjent øversteprest som ble husket for å ha stått nær David.

3

SJEKK EVENTUELLE PARALLELLTEKSTER

- ▶ Matt 12,6: *Han gikk inn i Guds hus, og de spiste skuebrødene, som verken han eller mennene hans hadde lov til å spise, men bare prestene.*
- ▶ Luk 6,4: *Han gikk inn i Guds hus og tok skuebrødene, spiste og ga til dem som fulgte ham, enda det er bare prestene som har lov til å spise dem.*
- ▶ Hva sier dette oss? Utelates det fordi det er feil eller kunne bli oppfattet som en feil? Eller fordi det er unødvendig eller opplagt informasjon? Eller brukte de ikke Markus?
- ▶ Hvis de brukte Markus *kan* det tyde på at de også syntes at denne henvisningen til Abjatar var problematisk.

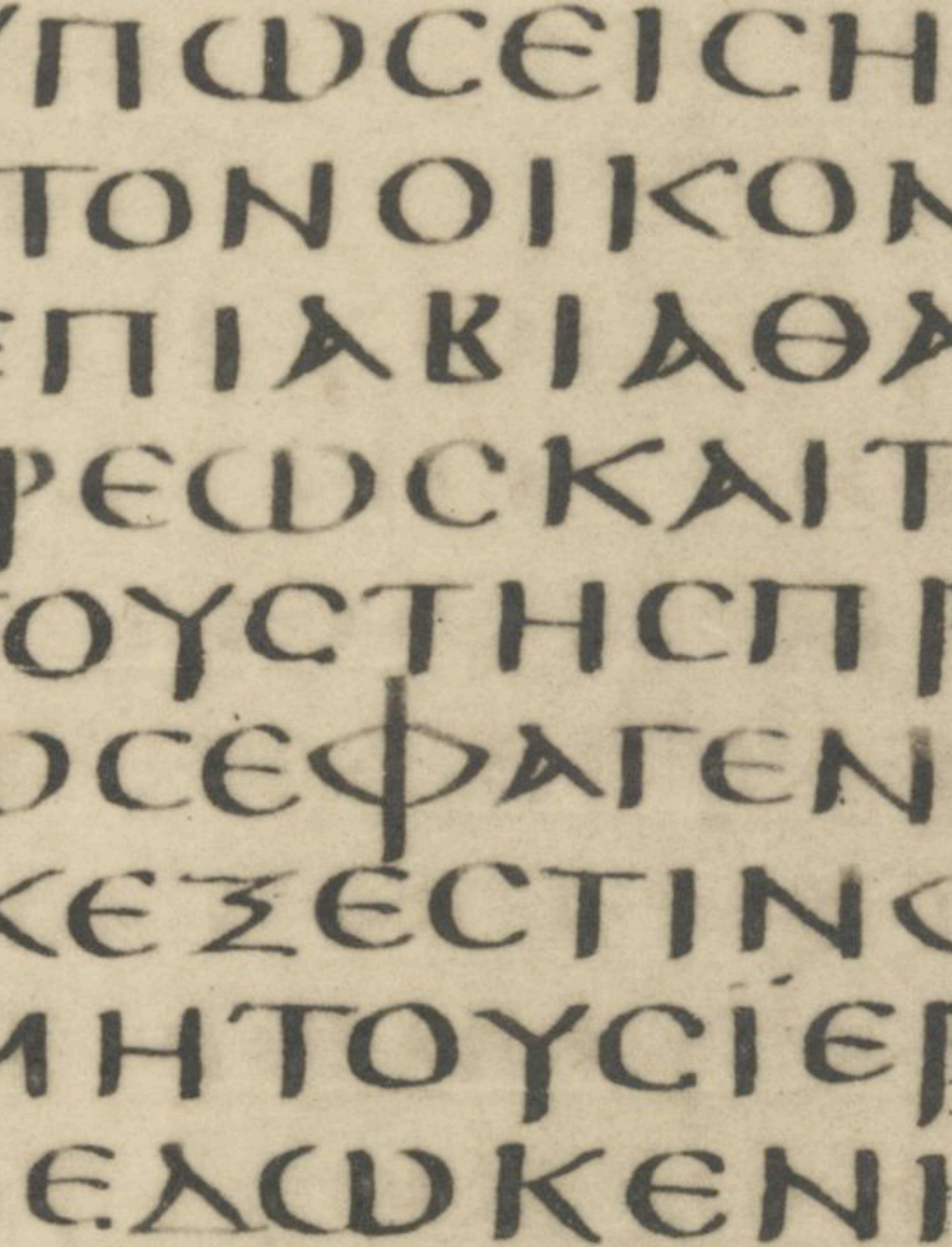

4

SJEKK ANDRE OVERSETTELSE

- ▶ NO11: "den gang Abjatar var øversteprest"
- ▶ NB88: "da Abjatar var yppersteprest"
- ▶ BGO: "i øverstepresten Abjatars dager"
- ▶ ESV: "in the time of Abiathar the high priest"
- ▶ NIV: "In the days of Abiathar the high priest"
- ▶ Hva sier dette oss?
- ▶ Er det forskjell på "*den gang Abjatar var øversteprest*" og "*i øverstepresten Abjatars dager*"?

SJEKK GRUNNTEKSTEN ELLER EN KOMMENTAR

- ▶ *'epi Abiathar archiereos'* (gen.): "på øverstepresten Abiatars (tid?)"
- ▶ 12,26: *'epi tou batou'* = på tornebuskens
Oversettes "i fortellingen om tornebusken".
- ▶ 2:26 kan derfor oversettes "i fortellingen om øverstepresten Abjatar"
- ▶ Støttes av at *'epi'* 18 av 21 ganger i Markus brukes om sted framfor tid.

**LEGG GODVILJEN TIL OG
LA TVILEN KOMME
FORFATTEREN TIL GODE**

ABJATAR ELLER AHIMELEK?

David gikk inn i tempelet på Abjatars tid (som like etter ble en mer kjent øversteprest enn sin far). Derfor naturlig å bruke ham som referansepunkt selv før han ble øversteprest. Dette skjedde altså på Abjatars tid, selv om det ikke skjedde mens han var øversteprest.

“Da Kong Olav var ung, var han en aktiv skihopper.”

“Or when Paul says that after he converted on the way to Damascus he did not go to Jerusalem to see those who were apostles before him (Gal 1:16–17), whereas the book of Acts says that that was the first thing he did after leaving Damascus (Acts 9:26) — maybe that is a difference.”

Bart Ehrman (Misquoting Jesus s. 10)

GAL 1:15-21 + 2:1-2

Men Gud, som utvalgte meg allerede i mors liv og kalte meg ved sin nåde, besluttet i sin godhet 16 å åpenbare sin Sønn for meg for at jeg skulle forkynne evangeliet om ham for folkeslagene. Da spurte jeg ikke noen av kjøtt og blod til råds. 17 Jeg dro heller ikke opp til Jerusalem, til dem som var apostler før meg. I stedet reiste jeg til Arabia og vendte siden tilbake til Damaskus. 18 Først tre år senere dro jeg opp til Jerusalem for å få vite mer av Kefas, og jeg ble hos ham i fjorten dager. 19 Noen annen av apostlene traff jeg ikke, unntatt Jakob, Herrens bror. 20 Gud vet at det jeg skriver til dere, ikke er løgn! 21 Så dro jeg til Syria og Kilikia... 2:1 Fjorten år senere reiste jeg igjen opp til Jerusalem, sammen med Barnabas, og jeg tok også Titus med meg. 2 Jeg reiste dit på grunn av en åpenbaring.

APG 9:19-26

Så spiste han og kom til krefter. Han ble noen dager hos disiplene i Damaskus, 20 hvor han straks forkynte Jesus i synagogene og sa: "Han er Guds Sønn." 21 Alle som hørte på, ble forundret og sa: "Er ikke dette han som i Jerusalem ville utrydde alle som påkaller dette navnet? Kom han ikke hit for å føre dem i lenker til overprestene?" 22 Men Saulus fikk stadig større kraft, og jødene i Damaskus ble svar skyldig da han viste klart at Jesus er Messias. 23 En god stund senere la jødene planer om å drepe ham. 24 Saulus fikk høre om denne sammensvergelsen. Døgnet rundt holdt de vakt, også ved byportene, for å få ham drept, 25 men disiplene hans fikk ham ut om natten; de firte ham ned langs muren i en kurv. 26 Da han kom til Jerusalem, forsøkte han å komme inn blant disiplene. Men alle var redd ham og trodde ikke han var noen disippel.

GALATERBREVET

MØTTE JESUS PÅ VEI TIL DAMASKUS (1:15-16)

VAR OPPTIL 3 ÅR I ARABIA (1:17)

1. BESØK TIL JERUSALEM, TRAFF PETER & JAKOB (1:18-20)

DRO TIL SYRIA OG KILIKIA (1:21)

2. BESØK TIL JERUSALEM (2:1-10)

PETER KOM TIL ANTIOKIA (2:11-21)

APOSTLENES GJERNINGER

MØTTE JESUS PÅ VEI TIL DAMASKUS (9:1-22)

1. BESØK TIL JERUSALEM, TRAFF APOSTLENE (9:26)

DRO TIL CÆSAREA OG TARSOS (9:30)

2. BESØK TIL JERUSALEM (11:28-30)

DRO TILBAKE TIL ANTIOKIA (12:25)

1. MISJONSREISE (KAP 13-14)

3. BESØK TIL JERUSALEM: APOSTELMØTET (KAP 15)

GALATERBREVET

MØTTE JESUS PÅ VEI TIL DAMASKUS (1:15-16)

VAR OPPTIL 3 ÅR I ARABIA (1:17)

1. BESØK TIL JERUSALEM, TRAFF PETER & JAKOB (1:18-20)

DRO TIL SYRIA OG KILIKIA (1:21)

2. BESØK TIL JERUSALEM (2:1-10)

PETER KOM TIL ANTIOKIA (2:11-21)

APOSTLENEES GJERNINGER

MØTTE JESUS PÅ VEI TIL DAMASKUS (9:1-22)

1. BESØK TIL JERUSALEM, TRAFF APOSTLENE (9:26)

DRO TIL CÆSAREA OG TARSOS (9:30)

"Jeg vitner for Gud at jeg ikke lyver!"

2. BESØK TIL JERUSALEM (11:28-30)

DRO TILBAKE TIL ANTIOKIA (12:25)

1. MISJONSREISE (KAP 13-14)

3. BESØK TIL JERUSALEM: APOSTELMØTET (KAP 15)

Hva i all verden går det av Peter?

GALATERBREVET

MØTTE JESUS PÅ VEI TIL DAMASKUS (1:15-16)

VAR OPPTIL 3 ÅR I ARABIA (1:17)

1. BESØK TIL JERUSALEM, TRAFF PETER & JAKOB (1:18-20)

DRO TIL SYRIA OG KILIKIA (1:21)

2. BESØK TIL JERUSALEM (2:1-10)

PETER KOM TIL ANTIOKIA (2:11-21)

APOSTLENE'S GJERNINGER

MØTTE JESUS PÅ VEI TIL DAMASKUS (9:1-22)

"EN GOD STUND/MANGE DAGER SENERE" (9:23)

1. BESØK TIL JERUSALEM, TRAFF APOSTLENE (9:26)

DRO TIL CÆSAREA OG TARSOS (9:30)

2. BESØK TIL JERUSALEM (11:28-30)

DRO TILBAKE TIL ANTIOKIA (12:25)

1. MISJONSREISE (KAP 13-14)

SKRIVER GALATERBREVET

3. BESØK TIL JERUSALEM: APOSTELMØTET (KAP 15)

MANGE ÅR I 2 MOS 2:11 GR.
OPPTIL 3 ÅR I 1 KG 18:1 GR.
OPPTIL 3 ÅR 1 KG 2:38-39 HEBR.

30

30-32

32

32

44

44

45

46-48

48

49

1. PGA EN ÅPENBARING
2. EGET MØTE
3. HUSKET DE FATTIGE

1. PGA AGABUS' PROFETI
2. NEVNES DERFOR IKKE
3. PAULUS DRAR MED EN GAVE

APG 12:1, 23

“Hvis vi blir forvirret av en tilsynelatende motsetning i Skriften, er det ikke lov til å si: ‘Forfatteren av denne boken tar feil’. Enten er det en feil i manuskriptet, eller så er oversettelsen feil, eller så har du ikke forstått det.”

Augustin (354 – 430 e.Kr.)